

20. Yıldönümünde 28 Şubat

Garbis ALTINOĞLU

6 Mart 2017

Çoğunlukla post-modern darbe olarak nitelenen ve özü asker kliğın siyasal İslm'ın yükselişini frenleme çabası olarak betimlenebilecek olan 28 Şubat'ın üzerinden 20 yıl geçti. Bu siyasal olay adını, 28 Şubat 1997'de yapılan Mill Güvenlik Kurulu toplantısından aldı. (1) Askerlerin, Refah Partisi-Doğru Yol Partisi hükümetinin başbakanı Necmetin Erbakan'a irticaya (=dinsel gericiliğe- G. A.) karşı alınması gereken önlemleri dayattığı kampanyanın ardından hükümet Haziran 1997'de görevi bırakacaktı. Yinelemek gerekirse 28 Şubat olayı Türk egemen sınıflarının farklı fraksiyon, klik ve aygıtları (esas olarak, Refah Partisi/ siyasal İslm'ın temsil ettiği sermaye kesimi ile asker klik/ geleneksel büyük sermaye) arasındaki iç iktidar kavgasının bir ürünüydü. Bu olayın bir başka yönü de ordunun, 1990'ların ilk yarısında Kürt ulusal hareketine karşı sürdürülen kirli savaş sürecinde olağanüstü denecek kadar büyümüş olan polis örgütünü denetim altına alma ve kendi silh ve zor tekeli muhafaza etme kaygısıydı. (2)

Evet 28 Şubat, kısmen haklı olarak dinsel gericilik tehlikesinin büyümesine işaret etti. Ancak Türkiye Cumhuriyeti'nin tarihi bu devleti yönetenlerin hiçbir zaman laik olmamış olduklarını ve İslm dinini, işçi sınıfını ve diğer emekçileri denetim altında tutmak için kullanmayı bir gelenek hline getiren bürokratik bir laiklik anlayışının bekçisi sıfatını fazlasıyla hak ettiklerini ve zamanla bunun bile gerisine düştüklerini yeterince göstermiştir. Kaldı ki dinsel gericiliğın deta bir patlama yaşamasında, 12 Eylül asker-faşist darbesi son derece önemli bir rol oynamıştır.

Kuşkusuz bunun böyle olması, gerek 28 Şubat öncesinde ve gerekse 28 Şubat sonrasında bu iki burjuva kampı arasında yaşanan anlaşmazlık, gerilim ve çatışmanın yapay ya da göstermelik bir nitelik taşıdığı anlamına gelmiyordu. Özellikle 1970'lerin sonlarından itibaren, hem dünya genelinde ve hem de Türkiye-Kürdistan özelinde yaşanan gelişmeler dinin ve özellikle siyasal İslm'ın etkisinin arttığına işaret ediyordu. Birinci kategoriye 1973 yılındaki Yom Kippur Savaşından sonra petrol fiyatlarının hızla yükselmesinin Suudi rejimine, bir çok ülkede gerici İslm grupları destekleme olanağı vermesi, İslm dünyasındaki sol, laik ve milliyetçi iktidarların başarısızlığının açığa çıkması, 1979 İran İslm devriminin etkisi ve 1990-91 dönemecinde eski sosyalist ülkelerin klasik kapitalizm yolunu tutmaları gibi faktörleri koyabiliriz. İkinci kategoride ise, geleneksel burjuva partilerine duyulan güvenin azalması, Anadolu kaplanları diye anılan orta burjuva katmanının güçlenmesi, 12 Eylül asker darbesini yapan cuntanın devrimci hareketin etki ve otoritesini kırmak için dine sarılması ve Kürt ulusal hareketine karşı sürdürdüğü savaşta özellikle 1980'lerin ikinci yarısından itibaren din silhını da kullanmaya başlaması gibi faktörler yer alıyor.

Bütün bu gelişmelerin en önemli yansımalarından biri, kökü 1970 yılında kurulan Mill Nizam Partisi'ne değin uzanan RP'nin 24 Aralık 1995'de yapılan erken genel seçimde oyların yüzde 21.38'ini alarak en büyük parti hline gelmesi oldu. Bu parti 1987 genel seçimlerinde yüzde 7.16 ve -Milliyetçi Çalışma Partisi ve Islahatçı Demokrasi Partisi ile ittifak hlinde girdiği- 1991 genel seçimlerinde yüzde 16.88 oranında oy almıştı. RP, yerel seçimlerde de benzer bir yükseliş sergiliyordu. Mart 1996-Haziran 1996 döneminde görev yapan Anavatan Partisi-Doğru Yol Partisi hükümetinin çekilmek zorunda kalmasının ardından Haziran 1996'da, başında Erbakan'ın bulunduğu RP-DYP hükümeti kurulacak ve asker kliğin post-modern darbesinin yarattığı siyasal ve toplumsal basınç altında Haziran 1997'de çekilene kadar görev yapacaktı.

Tabi 28 Şubat olayının yaşanmasında ve onu izleyen gerilim ortamında, kendine güveni artan RP'nin asker kliğe ve geleneksel burjuva partilerine karşı yaptığı çıkışlar da rol oynayacaktı. Bunlar arasında şu gelişmeleri sayabiliriz: Sincan'da RP'li belediye başkanının, İran büyükelçisinin de katıldığı ve 31 Aralık 1996'da bu ilçede asker kliğin tanklarla bir gövde gösterisi yapmasına olanak veren Kudüs gecesini düzenlemesi, Ocak 1997'de RP'nin Taksim'e ve Çankaya'ya cami yapılması gereğini dile getirmesi, RP-DYP hükümetinin

karayoluyla hacca gidilmesine izin vermesi, kurban derilerinin Türk Hava Kurumu'na verilmesi zorunluluğunun kaldırılması ve üniversitelerde ve diğer kamu kurumlarında türbana izin verilmesi vb. konularda atağa geçmesi, Nisan sonu ve Mayıs başlarında RP ve bağlaşıklarının 8 yıllık kesintisiz eğitime ve İmam Hatip Okullarının orta bölümlerinin kapatılmasına karşı Anadolu'nun her yanında bir kampanya başlatmaları, RP'li bakanlardan Cevat Ayhan'ın ilkokullara Kuran dersi konmasını önermesi, RP'nin 11 Mayıs 1997'de, İmam Hatip Okullarının konumunu zorlaştıracak olan sekiz yıllık kesintisiz eğitime karşı Sultanahmet'te dev bir miting düzenlemesi vb.

Ancak Erbakan'ın, burjuva rakiplerine karşı uzlaşmaz ve katı bir tutum takındığı da düşünülmemeli. O özellikle kritik 28 Şubat MGK toplantısı sonrasında gerilimi azaltmak ve asker kliğin ve büyük sermayenin RP ve hükümet üzerinde oluşturmaya giriştiği basıncı azaltmak için çeşitli yumuşama jestleri yapıyor, uzlaşmacı bir üslup kullanıyor ve rakiplerine çeşitli ödünler veriyordu. Erbakan, Mart 1995'de imzalanan ve 1 Ocak 1996'dan itibaren uygulamaya sokulan Gümrük Birliği'ne, Batılı emperyalistlerin IMF, AB ve NATO gibi ekonomik ve asker örgütlerine karşı olmadığını, Batı tipi laiklikten yana olduğunu ve hatta ülke sorunlarının çözüm yollarında Atatürk ile RP'nin aynı görüşü paylaştığını söylüyor, daha önce karşı çıktığı özelleştirmeleri savunuyor (3), 11 Ocak 1997'de Kriz Merkezi'nin oluşturulmasıyla, hükümete ait bir dizi yetkinin MGK'na devredilmesini kabul ediyor, 31 Ocak 1997'de hükümet ve MGK kararlarının uygulanmasının denetlenmesini, bir asker olan MGK genel sekreterine bırakan kararnameyi imzalıyor ve TSK'nin Yüksek Asker Şra kararlarıyla kendi içindeki gerici subayları ayıklamasını sineye çekiyordu.

Bu uzlaşmacı çizginin bir maddi ve sınıfsal temeli vardı: RP ve MÜSİAD (=Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği) esas itibariyle, emperyalist burjuvaziyle ilkesel bir karşıtlık içinde olmayan Anadolu'nun orta burjuva katmanlarını temsil ediyor, bu burjuva katmanının işçilerin ve diğer yoksul üreticilerin sömürülmesinden sağlanan artık değer ve siyasal iktidarın daha dil bir biçimde paylaşımını talep ediyordu. Her iki kamp da Kürt ulusal hareketine, işçi sınıfına ve devrimci harekete karşı düşmanlık noktasında birleşiyorlardı. Erbakan'ın Kasım 1996'da patlak veren ve devletin kirli çamaşırlarının ortalığa saçılmasına olanak veren Susurluk skandalının üstünü örtmeye çalışması, Kürt halkına karşı uygulanan kıyım politikasını ve kirli savaşı eleştirmekten kaçınması ve Kürt halkının katili Tansu Çiller'in adının

çevresinde uçuşan yolsuzluk dosyalarını örtbas etmesi vb. hiç de rastlantısal değildi. Ancak bütün bu olgular ve RP'nin uzlaşma çabaları, asker kliğın RP-DYP hükümetini devirmek amacıyla örgütlediğı kampanyayı durdurmaya yetmeyecekti. Erbakan bu çıkar uyusmazlığını 1997'de, partisini kapatacak olan Anayasa Mahkemesi'nde yaptığı savunmada şöyle dile getirecekti: Büyük sermaye ile Anadolu sermayesi arasındaki çatışma, laik anti-laik çatışması diye sunuluyor. (Laik anti-laik değil, sermaye çatışması, İktibas Dergisi, Aralık 1997)

28 Şubat 1997 post-modern darbesi bugün de güncelliğini bir anlamda koruyor. Asker kliğın, hem güç gösterisi yapmak ve hem de AKP-öncesi dönemde rakiplerini dövmek için kullandığı yargı mekanizmasını devreye sokmak suretiyle RP'nin -ve onun öncelleri ve ardıllarının- önünü kesmesi, siyasal İslm'in bir ölçüde militanlaşması ve kendisini bir haklı dava duygusuyla donatması sonucunu verdi. AKP'nin ve siyasal İslmcıların 12 Mart 1971 ve 12 Eylül 1980 faşist darbelerine göre çok daha yumuşak ve uygar olan 28 Şubat 1997 post-modern darbesini bir ağılama duvarı hline getirmelerinin ve bu olaydan, en önemli ögesi, başörtüsü zulmü söylencesi olan bitmez tükenmez bir mağduriyet hazinesi oluşturmalarının arkasında bu gerçeklik yatıyor.

28 Şubat'ın bir başka olumsuz sonucu da Sünn İslm'in ezen kategorisinden çıkarılıp ezilen kategorisine konması ve türban/ başörtüsü özgürlüğü odaklı siyasal savaşım üzerinden liberal burjuva aydınların da katkısıyla halkın demokratik bilincinin yozlaştırılması oldu. Böylelikle Sünni İslm'in ve onun taşıyıcısı olan ulemanın yüzyıllardır Osmanlı-Türk gericiliğinin en önemli ideolojik dayanağı olageldiğı unutuldu ya da unutturuldu ve ezilen/ sömürülen sınıf ve katmanların arasına Müslümanların da eklenmesi genç devrimci kuşağı da belli ölçüde etkiledi. Sınıfsal farklılıkların yerine kimlik farklılıklarını geçirme eğilimiyle elele giden bu devrimci-olmayan anlayışın giderilmesini ise esas olarak, İslm adına hareket eden ve son derece ağır suçlar işleyen AKP gericiliğinin ve Irak, Suriye gibi ülkelerde İslm terör gruplarının eylemlerine borçluyuz.

DİPNOTLAR

(1) 28 Şubat 1997 toplantısında alınan, daha doğrusu dayatılan kararlar şunlardır:

1- Anayasamızda cumhuriyetin temel nitelikleri arasında yer alan ve yine anayasanın 4'üncü maddesi ile teminat altına alınan laiklik ilkesi büyük bir titizlik ve hassasiyetle korunmalı, bunun korunması için mevcut yasalar hiçbir ayırım gözetmeksizin uygulanmalı, mevcut yasalar uygulamada yetersiz görülüyorsa yeni düzenlemeler yapılmalıdır.

2- Tarikatlarla bağlantılı özel yurt, vakıf ve okullar, devletin yetkili organlarınca denetim altına alınarak Tevhid-i Tedrisat Kanunu (=Eğitim Birliği Yasası- G. A.) gereği Mill Eğitim Bakanlığı'na devri sağlanmalıdır.

3-Genç nesillerin körpe dimağlarının öncelikle cumhuriyet, Atatürk, vatan ve millet sevgisi, Türk milletini çağdaş uygarlık düzeyine çıkarma ülkü ve amacı doğrultusunda bilinçlendirilmesi ve çeşitli mihrakların etkisinden korunması bakımından:

a-8 yıllık kesintisiz eğitim, tüm yurttan uygulamaya konulmalı.

b-Temel eğitimi almış çocukların, ailelerinin isteğine bağlı olarak, devam edebileceği Kuran kurslarının Mill Eğitim Bakanlığı sorumluluğu ve kontrolünde faaliyet göstermeleri için gerekli idari ve yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

4-Cumhuriyet rejimine ve Atatürk ilke ve inkıplarına (=devrimlerine- G. A.) sadık, aydın din adamları yetiştirmekle yükümlü, mill eğitim kuruluşlarımız,Tevhid-i Tedrisat Kanununun özüne uygun ihtiyaç düzeyinde tutulmalıdır.

5-Yurdun çeşitli yerlerinde yapılan din tesisler belli çevrelere mesaj vermek amacıyla gündemde tutularak siyasi istismar konusu yapılmamalı, bu tesislere ihtiyaç varsa, bunlar Diyanet İşleri Başkanlığı'na incelenerek mahalli yönetimler ve ilgili makamlar arasında koordine edilerek gerçekleştirilmelidir.

6-Mevcudiyetleri 677 sayılı yasa ile men edilmiş tarikatların ve bu kanunda belirtilen tüm unsurların faaliyetlerine son verilmeli, toplumun demokratik, siyasi ve sosyal hukuk düzeninin zedelenmesi önlenmelidir.

7-İrtica faaliyetleri nedeniyle Yüksek Asker Şura kararları ile Türk Silahlı Kuvvetleri'nden (TSK) ilişkileri kesilen personel konusu istismar edilerek TSK'yi dine karşıymış gibi göstermeye çalışan bazı medya gruplarının silahlı

kuvvetler ve mensupları aleyhindeki yayınları kontrol altına alınmalıdır.

8-İrtica faaliyetleri, disiplinsizlikleri veya yasadışı örgütlerle irtibatları nedeniyle TSK'dan ilişkileri kesilen personelin diğer kamu kurum ve kuruluşlarında istihdamı ile teşvik unsuruna imkan verilmemelidir.

9-TSK'ya aşırı dinci kesimden sızmaları önlemek için mevcut mevzuat çerçevesinde alınan tedbirler diğer kamu kurum ve kuruluşları, özellikle üniversite ve diğer eğitim kurumları ile bürokrasinin her kademesinde ve yargı kuruluşlarında da uygulanmalıdır.

10-Bu maddenin tam metnini Türkiye'nin uluslararası ilişkilerini ilgilendirdiği için yayınlamıyoruz.

11-Aşırı dinci kesimin Türkiye'de mezhep ayrılıklarını körüklemek suretiyle toplumda kutuplaşmalara neden olacak ve dolayısıyla milletimizin düşmanca kamplara ayrılmasına yol açacak çok tehlikeli faaliyetler yasal ve idari yollarla mutlaka önlenmelidir.

12- T. C. Anayasası, Siyasi Partiler Yasası, Türk Ceza Yasası ve bilhassa (=özellikle- G. A.) Belediyeler Yasası'na aykırı olarak sergilenen olayların sorumluları hakkında gerekli yasal ve idari işlemler kısa zamanda sonuçlandırılmalı ve bu tür olayların tekrarlanmaması için her kademede kesin önlemler alınmalıdır.

13-Kıyafetle ilgili kanuna aykırı olarak ortaya çıkan ve Türkiye'yi çağdışı bir görünüme yöneltmek uygulamalara mani olunmalı, bu konudaki kanun ve Anayasa Mahkemesi kararları taviz verilmeden öncelikle ve özellikle kamu kurum ve kuruluşlarında titizlikle uygulanmalıdır.

14-Çeşitli nedenlerle verilen, kısa ve uzun namlulu silhlara ait ruhsat işlemleri polis ve jandarma bölgeleri esas alınarak yeniden düzenlenmeli, bu konuda kısıtlamalar getirilmeli, özellikle pompalı tüfeklere olan talep dikkatle değerlendirilmelidir.

15-Kurban derilerinin, mali kaynak sağlamayı amaçlayan ve denetimden uzak rejim aleyhtari örgüt ve kuruluşlar tarafından toplanmasına mani olunmalı, kanunla verilmiş yetki dışında kurban derisi toplattırılmamalıdır.

16-Özel üniforma giydirilmiş korumalar ve buna neden olan sorumlular hakkında yasal işlemler ivedilikle sonuçlandırılmalı ve bu tür yasadışı uygulamaların ulaşabileceği vahim boyutlar dikkate alınarak, yasa ile öngörülmemiş bütün özel korumalar kaldırılmalıdır.

17-Ülke sorunlarının çözümünü Millet kavramı yerine ümmet kavramı bazında ele alarak sonuçlandırmayı amaçlayan ve bölücü terör örgütüne de aynı bazda yaklaşarak onları cesaretlendiren girişimler yasal ve idari yollardan önlenmelidir.

18-Büyük Kurtarıcı Atatürk'e karşı yapılan saygısızlıklar ve Atatürk aleyhine işlenen suçlar hakkındaki 5816 sayılı kanunun istismar edilmesine fırsat verilmemelidir.

(2) Hürriyet gazetesinin köşe yazarlarından Enis Berberoğlu 14 Temmuz 1997'de şunları yazmıştı:

28 Şubat tarihli kritik MGK toplantısı günü gazetecilere isminin saklı kalması koşuluyla demeç veren üst düzey bir emniyet yetkilisinin yaklaşımı çok çarpıcıydı. Asker darbe olmayacağı inancını dile getiren bu polis şefi şunları söyledi: Üstelik darbe için 167 bin kişilik polis gücünün desteğinin de alınması gerekli. Çok özel eğitim gören, gerilla taktiğiyle savaşan 7 bine yakın özel tim görevlisi var. Polisin desteği alınmazsa iç savaşa bile neden olabilirler.'

(3) Erbakan Mart 1997'de şöyle demişti:

Özelleştirmede ta 1985'ten bu yana en büyük adımı biz attık. (Şer güçlerin kaos diye çırpınmalarının tek sebebi. Vanaları kapatıldı., Mill Gazete, 9 Mart 1997)

Garbis ALTINOĞLU

maryamohannes@yahoo.fr

Bunu paylaş:Facebook'ta paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Twitter üzerinde paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Linkedln üzerinden paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Pinterest'te paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)WhatsApp'ta paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Daha fazlaArkadaşınızla e-posta üzerinden

paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Skype'da paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Telegram'da paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Reddit üzerinde paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Pocket'ta paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Tumblr'da paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)